

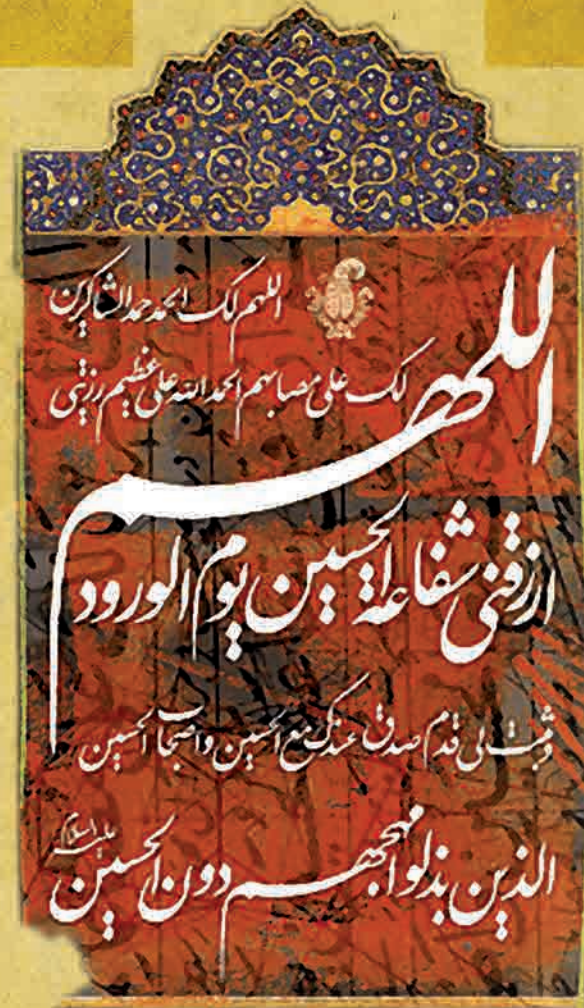
سبک زندگی شما چگونه است؟

شماره پنجم: سبک اقتصادی زندگی

کسب درآمد

هر شب یک جزوه و در جزوه آخر یک سوال از هر شماره مطرح و جوایز ارزنده ای اهداء می گردد.

هیئت شیفتگان حسینیه
کارکنان شرکت فولاد مبارکه اصفهان



سال اقتصاد و فرهنگ با عزم ملی و مدیریت جهادی

مقدمه:

اگر نام‌گذاری سال‌های اخیر توسط مقام معظم رهبری را بررسی کنیم، می‌بینیم که معیشت مردم و رونق اقتصادی کشور مهم‌ترین دغدغه رهبر معظم انقلاب می‌باشد؛ لذا در مسیری که ایشان برای مسؤولان و مردم ترسیم کرده‌اند؛ کلید واژه‌هایی مانند اصلاح الگوی مصرف، همت مضاعف و کار مضاعف، جهاد اقتصادی و حمایت از تولید، کار و سرمایه ایرانی، پله‌های نردبان پیشرفت و تعالی کشور را تشکیل می‌دهد. اگر در ماهیت کلمات فوق تعمقی بیشتر کنیم در می‌یابیم که علی‌رغم این که جهت اصلی این کلمات، اهداف اقتصادی کشور را نشان می‌دهد، اما لازمه تحقق هر کدام از آنها ایجاد بسترهای اجتماعی و فرهنگی متناسب با هر کدام است و همین عامل باعث شده است که سیاست‌گذاری کلان فرهنگی- اجتماعی کشور به سمت بررسی و اصلاح «سبک زندگی» مردم بازگردد. ما در شماره آخر به سبک اقتصادی و کسب درآمد می‌پردازیم.

حرف آخر از امام خمینه‌ای

یکی از خصوصیات فرهنگ غربی، عادی سازی گناه است؛ گناههای جنسی را عادی می‌کنند. امروز این وضعیت در خود غرب به فضاحت کشیده شده؛ اول در انگلیس، بعد هم در بعضی از کشورهای دیگر و آمریکا. این گناه بزرگ همجنس بازی شده یک ارزش! به فلان سیاستمدار اعتراض می‌کنند که چرا او با همجنس بازی مخالف است، یا با همجنس بازها مخالف است! ببینید انحطاط اخلاقی به کجا می‌رسد. این، فرهنگ غربی است. همچنین فروپاشی خانواده، گسترش مشروبات الکلی، گسترش مواد مخدر.

من سالها پیش در دهه ی ۳۰ و ۴۰ در منطقه ی جنوب خراسان، بزرگان و افراد صاحب فکر و پیرمردهایی را دیدم که یادشان بود که انگلیسها چگونه تریاک را با شیوه های مخصوصی در بین مردم رائج می کردند؛ وآلآ مردم تریاک کشیدن بلد نبودند؛ این چیزها وجود نداشت. این افراد یادشان بود، سراغ می دادند و خصوصیاتش را می گفتند. با همین روشها بود که مواد مخدر بتدریج در داخل کشور توسعه پیدا کرد. فرهنگ غربی این جوری است. فرهنگ غربی فقط هواپیمها و وسائل آسایش زندگی و وسائل سرعت و سهولت نیست؛ اینها ظواهر فرهنگ غربی است، که

تعیین کننده نیست؛ باطن فرهنگ غربی عبارت است از همان سبک زندگی مادی شهوت آلود گناه آلود هویت زدا و ضد معنویت و دشمن معنویت. شرط رسیدن به تمدن اسلامی نوین در درجه ی اول این است که از تقلید غربی پرهیز شود. ما متأسفانه در طول سالهای متمادی، یک چیزهایی را عادت کرده ایم تقلید کنیم. بنده طرفدار این نیستم که حالا در مورد لباس، در مورد مسکن، در مورد سایر چیزها، یکباره یک حرکت جمعی و عمومی انجام بگیرد؛ نه، این کارها باید بتدریج انجام بگیرد؛ دستوری هم نیست؛ این ها فرهنگ سازی لازم دارد. همان طور که گفتیم، کار نخبگان است، کار فرهنگ سازان است. و شما جوانها باید خودتان را برای این آماده کنید؛ این، رسالت اصلی است. *



نکاتی پیرامون کسب درآمد صحیح و مورد رضایت اولیاء خدا:

کوشش در راه کسب درآمد حلال برای تامین نیازهای معیشتی امری است که از نگاه دین مبین اسلام اهمیتی فراوان و اجری بسیار دارد، تا آنجا که پاداش و اجر چنین کسی را گاه از اجر مجاهد فی سبیل الله بیشتر دانسته اند. و کسانی نیز که در طول شبانه روز هیچ فعالیت خاصی ندارند، منفورترین بندگان در نزد خداوند قلمداد شده اند از طرفی اسلام با محترم شمردن مالکیت فردی، تلاش در راه بهبود وضع اقتصادی را نه تنها مذموم نمی داند (برخلاف برخی نگرش های ادیان دیگر) بلکه اولیای دینی، خود از کوشاترین افراد در رابطه با فعالیت های اقتصادی بوده اند؛ و این نشانگر این نکته است که در اسلام دینمداری بدون توجه به دنیا و دنیامداری فارغ از التزام به معیارهای دینی، هر دو مردود و غیرقابل تایید است.



در ادامه نکاتی در همین راستا عرضه می گردد:

۱. رعایت اعتدال در کار اقتصادی:

نه تنها بیکاری و به بطالت گذراندن اوقات از دید آموزه های دینی قابل شماتت است بلکه از کار بیش از اندازه به نحوی که موجب آسیب های جسمی و روانی شود نیز نهی شده است.

رسول خدا (ص) هرگاه کسی را می دید و از او خوششان می آمد، می پرسیدند: آیا شغلی دارد؟، اگر پاسخ می شنیدند «خیر»، می فرمودند: از چشمم افتاد. چون مومن هرگاه دارای حرفه ای نباشد ناچار می شود که از دینش برای تامین زندگی اش بهره بگیرد. ۱. و از طرف دیگر درآمد حاصل از کار و تلاش شبانه روزی را - به نحوی که مانع بیخوابی و ادا نشدن حق چشم ها بشود - نیز حرام دانسته اند! ۲.

۲. کارکردن؛ سیره تمامی انبیاء و اولیاء:

امیرمومنان (ع) می فرمایند: خدای عزوجل به داود (ع) فرمود: تو بنده خوبی هستی، به شرط آنکه از بیت المال ارتزاق نکنی. داود (ع) سپس چهل روز گریست؛ آنگاه خداوند آهن را برای وی نرم ساخت و وی پس از آن با ساخت زره و درآمد حاصل از آن گذران معاش نمود. ۳.

امام صادق در نقل حالات امیرالمومنین و حضرت زهرا (سلام الله علیهما) فرموده اند: امیرالمومنین (ع) هیزم جمع می کرد و آب از چاه می کشید و شخم می زد و از دسترنج خود هزار برده را آزاد می ساخت و به جارو کردن خانه می پرداخت؛ و فاطمه (س) نیز با دستانش گندم را آرد و آن را خمیر می کرد و سپس نان می پخت. ۴.

ابو عمرو شیبانی می گوید: امام صادق (ع) را دیدم که بیلی در دست داشت و در باغ خود مشغول به کار بود و عرق از بدن مبارکش جاری بود. عرض کردم: فدایت شوم! بیل را به من بدهید تا جای شما کار کنم؛ حضرت (ع) فرمودند: من چنان دوست دارم که شخص در گرمای آزاردهنده آفتاب برای تامین نیازهای زندگی خود رنج بکشد. ۵.

آثار و پیامد سبک کسب درآمد در غرب روی زندگی ما

مروری بر آداب و رسوم مختلف مردم کشور نشان می‌دهد که روح حاکم بر بسیاری از رفتارها نشأت گرفته از سبک زندگی غربی می‌باشد. سبک لباس پوشیدن، سبک غذا خوردن، سبک بهداشت و علم بهداشت، پیروی از فرهنگ غربی در کاهش هزینه های زمانی از طریق وسایلی چون اتومبیل، ماشین ظرفشویی، لباسشویی، یخچال های گران قیمت و ...، سبک کار برای کسب درآمد اینکه انسانها به جای بیدار بودن در بین الطوعین و کار در روز و استراحت در ساعات آغازین شب، تا ساعتهای بسیاری از شب را بیدار می‌نشینند) همه این مسایل سبب شده است که سبک زندگی مردم در کشورمان زیاد نزدیک به سبک زندگی اسلامی نباشد.

ربا در زندگی زمانی معنا می‌دهد که رزاقیت خداوندی را قبول نداشته باشید و تحقق سنن الهی در رزق و کسب مال را امری غیر قابل انجام بدانید یا ایمان کافی به آنها نداشته باشید. در زندگی غربی که این سنن پذیرفته شده نیست، زمانی که یک فرد می‌خواهد پول خود را در اختیار دیگران بگذارد به هیچ عنوان از آیه من ذالذی یقرض الله قرض حسنا و یضاعف لهضاعفا کثیرا تبعیت نمی‌کند زیرا اعتقادی ندارد که خداوند چندین برابر پول او را به او باز خواهد گرداند و خودش اقدام به گرفتن سود پولش را می‌کند یا آنکه زمانی که پولی را برای کسب سود به کسی می‌دهد برای آنکه میزانی را برای خود اطمینان ببخشد و امید داشته باشد که عایدی دارد حتما میزان مشخصی نرخ بهره وضع خواهد کرد تا تضمینی برای او باشد و عقد مضاربه و مشارکت در سود و زیان برای او معنا ندارد. اما انسانی که از سنن الهی آگاهی دارد و برای او پذیرفته شده است با تمایل زیاد پول خود را به صورت قرض الحسنه در اختیار سایرین قرار می‌دهد و خداوند وعده خویش را در خصوص این فرد عملی خواهد کرد. یا زمانی که بخواهد در مضاربه مشارکت کند می‌داند که اگر سود و عایدی از این معامله رزق او و به صلاح او باشد، به او می‌رسد و اگر به صلاح او نباشد احتمال زیان خواهد بود. از این رو در هر دو حالت برای او مساله ای وجود ندارد و به راحتی به چنین عملی دست می‌زند اما تا زمانی که این برداشت از رزاقیت الهی تصحیح نشود نمی‌توان انتظار داشت که تضمین خداوندی را قبول کند بلکه به دنبال یک تضمین از طرف بنده و تضمین مادی برای خود خواهد بود و اینگونه است که ربای حرام در زندگی خواهد آمد و منشأ آن‌ها قوانین حاکم بر اقتصاد غربی است که اعتماد به خدای مهربان در آن قوانین هیچ جایگاهی ندارد.

۳. توصیه به شروع کار در سحر

در روایات متعددی که از سوی ائمه معصومین (ع) صادر شده، بیان شده است که رزق و روزی را در سحرها بجویید و در بامدادان به سراغ کار و تلاش بروید، چرا که در آن هنگام برکت بیشتری وجود دارد.

امیرمؤمنان (ع) می‌فرمایند: صبح زود در پی روزی رفتن، روزی را زیاد می‌کند. ۶.
و امام صادق (ع) صبح زود به سراغ کار رفتن را عامل یاری رسانی الهی بیان نموده اند. ۷.
۴. مدیریت اقتصادی: از جمله ویژگی های لازمی که برای یک مسلمان ذکر شده است داشتن قدرت مدیریت اقتصادی و مصرف بهینه درآمدهاست. امام صادق (ع) می‌فرمایند: مسلمان را جز سه چیز اصلاح نکند: دین شناسی، شکیبایی در گرفتاری ها و مدیریت نیکو در زندگی. ۸.
رسول خدا (ص) نیز می‌فرمایند: هرکس در معیشت میانه روی کند، خدا او را روزی می‌بخشد و هرکس اسراف کند، خدا او را محروم می‌گرداند. ۹. همچنین مدیریت اقتصادی بهینه و معیشت معتدله از نشانه های کمال آدمی شمرده شده است. ۱۰.

۵- توجه به سبب معنوی رزق حلال

در پایان این بخش لازم است بدانیم که رزق حلال نیز هم چون همه جنبه های دیگر زندگی نیازمند دعا، تضرع و مسئلت از درگاه ربوبی است. بنابراین تلاوت بعضی از سوره ها و آیات مبارک قرآن، دعاهای وارد شده از معصومین (ع) و نیز ذکرهایی که برای توسعه رزق توصیه شده است باید همواره مورد توجه باشد. یکی از دعاها که پس از آخرین نماز یومیه خوانده می‌شود و محتوا و مضمون آن طلب رزق است، تعقیب نماز عشا است که مرحوم محدث قمی (ره) آن را در کتاب مفاتیح الجنان نقل کرده است.

- | | |
|----------------------------------|-------------------------------|
| ۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۲۱ | ۶. وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۲۴۸ |
| ۲. کافی، ج ۵، ص ۱۲۷ | ۷. کافی، ج ۵، ص ۷۹ |
| ۳. همان، ص ۷۴ | ۸. همان، ص ۸۷ |
| ۴. من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۱۶۹ | ۹. همان، ج ۲، ص ۱۲۳ |
| ۵. کافی، ج ۵، ص ۷۶ | ۱۰. دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۲۵۵ |

